

02/11/2022

Патријарх Порфирије отворио изложбу „Ледена тишина - сећање на жртве Новосадске рације“

Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије отворио је 1. новембра 2022. године у Конаку кнегиње Љубице у Београду изложбу под називом „Ледена тишина - сећање на жртве Новосадске рације“.

Изложбени простор Конака кнегиње Љубице био је мали да прими све заинтересоване посетиоце изложбе коју су, поводом 80 година од погрома над Србима, Јеврејима и Ромима у Бачкој о Божићу 1942. године, организовали Епархија бачка, Културни центар Новог Сада и Историјски архив Новог Сада. Аутори изложбе су г. Петар Ћурђев и г. Александар Ружичић, док је уредник програма гђа Сунчица Марковић. Програм је почео појањем тропара Светим мученицима бачким у извођењу хора Школе појања

при Црквеној општини новосадској Свети Јован Дамаскин, под руководством ђакона др Владимира Антића.

Поздравну реч многобројној публици упутио је Његово Преосвештенство Епископ бачки др Иринеј:

-Желим да свима вама захвалим што стварно негујете сећање без којег немамо ни наде ни будућност, али које је и наш свети дуг према жртвама и према прецима уопште. Изложба је, као што смо чули, спој трију целина и не односи се само на познату и злогласну „Новосадску рацију“ него на укупно страдање невиних људи. Наравно, када негујемо културу сећања то не чинимо никада једнострано. Ми, као људи наше Цркве, њеног свештеног предања, њеног духовног искуства, знајући ко су биле жртве а ко су били целати у исто време знамо и за оне појединце из мађарског народа који су осветлили образ и спасили душу тог народа управо у то исто страшно време. Поред тих светлих имена, као што су Пал Телеки и Ендре Бајчи Живински, постоје и многи други анонимни: рецимо у Ковиљу где локални Мађари не да нису помагали Хортијевцима који су вршили злочине, него су и стали у заштиту својих суседа и пријатеља Срба, као што су у Каћу учинили локални Немци који су такође штитили своје суседе, своју браћу и пријатеље. Нажалост, у неким местима, као што је Чуруг – родно место Његове Светости Патријарха – није било тако, него је извршен заиста стравичан погром над свима, од детета до старца, тако да је искорењено у пар дана трећина села, ако не и више! Све то морамо памтити! Морамо се поучавати и морамо изводити неопходне закључке: са једне стране – да се никада не би таква зла поновила, а са друге стране – да бисмо и ми били поучени тим горким искуством, дивећи се вери, подвигу и трпљењу светих. Као што пише у Светом писму: трпљење светих је један од најбитнијих знакова, симбола и појмова да живимо како Бог од нас очекује, уздајући се не само у благодат Божју и у љубав Његову, него и у молитве свих светих почевши од Пресвете Богородице, али укључујући и ове свештеномученике и мученике који су недавно свечано прослављени и прибројани лику светих. Њиховим молитвама нека нас Господ све просвећује, штити и воли.

Уводно слово одржао је мр Петар Ђурђевић, директор Историјског архива Града Новог Сада:

-Данас ми је припала заиста огромна и велика част да могу да се обратим испред Историјског архива Града Новог Сада, јер овде данас приказујемо један рад који је трајао у континуитету, како је већ рекла моја уважена колегиница гђа Сунчица Марковић, већ десет година. Ми смо превасходно

покушали да прикажемо једну групу масовних ратних злочина који су изведени против цивилног становништва на простору Бачке у периоду 1941 – 1942. година. Не желећи да сада улазимо у прегршт историјских података, ја ћу вас само подсетити да је први већи масовни злочин изведен против цивилног, неборачког становништва на простору бивше Југославије управо у близини Новог Сада, у једном малом колонијалном месту Сириг, где је Мађарска окупациона војска извршила страхан злочин против беспомоћног становништва. Уследила је изградња националног система неравноправности где су две групе становника окупиране Бачке били стављени ван закона, тј. постали су грађани другог реда, а то ће бити православни Срби и Јевреји. Уследиле су депортације, логорисања и убиства. Треба поменути да је већ само у априлу, када је мађарска војска ушла у Бачку, убијено негде око 4000 становника. Ерупција тог чудовишног система који је успостављен и насиља према цивилном становништву догодиће се у јануару 1942. године, када је од 4. до 30. јануара дошло до масовног покоља. Данас можемо слободно рећи да су православни Срби и Јевреји тада стављени ван закона.

Прва на удару била је јуначка Шајкашка, данас мало познат регион у нашој прелепој Србији, део Бачке који је некада улазио у састав Војне Крајне. Тај крај који је дуго гајио слободарске традиције, који се увек налазио на прочељу борбе за српска права, који је компактно био насељен Србима, био је први на удару. Циљ је био уништење националне структуре на том простору што би заувек онемогућило да Срби имају тамо било какву доминацију. Са друге стране, други на удару је био Нови Сад. Зашто Нови Сад? Па то је Српска Атина! То је град где се српски мислило и писало у 18 и 19. веку, град који је одиграо најважнију улогу 1918. године кад су Бачка, Барања и Банат припојени Краљевини Србији, а опет са намером како би се јасно извршила промена демографске структуре становништва. Уз православне Србе страдали су и Јевреји, јер је то била још једна шанса Хортијевој Мађарској да се приближи антисемитској политици коју је предводила нацистичка Немачка, тада њен главни спољнополитички савезник. Метод извршења масовног ратног злочина свуда је био исти. Прво су места блокирана, заустављена је било каква комуникација и затим су почела убиства по већ унапред припремљеним списковима у коме су учествовали сви елементи власти које је имао окупациони режим, од цивилне полиције па до војске. Сва та убиства пратила је пљачка.

Оно што морамо рећи јесте да је након рата Комисија за утврђивање ратних злочина заиста урадила добар посао у Бачкој, тако да можемо у неким местима видети ко је коме однео јастук, а не ко је кога одвео и убио.

Фактички, на основу тога, добили смо једну јасну слику. Документа која данас можете да видите јасно говоре о томе шта се збило. Зашто је тај злочин свима вама непознат? Па управо због тога што је после 1945. године било забрањено сећање. Прво јавно обележавање сећања на погубљене у рацији у Новом Саду одржано је тек 1967. године. Не треба заборавити, то сећање јесте било живо у породицама људи који су то преживели, који су се сећали својих изгубљених, али и у православним храмовима, као и у јеврејским општинама, где се сваке године обележавало сећање на тај погром. Треба напоменути да од 2012. године долази до велике промене: прво, Културни центар је понео огромни посао сећања на овај трауматични злочин, а са друге стране треба напоменути и одличан рад Одбора за обележавање сећање на рацију и, наравно, неизмерну енергију коју носи протојереј Владан Симић, који је водио све то и био подршка свим нашим радовима. Наравно, захваљујемо се и на благослову нашем Епископу бачком др Иринеју Буловићу, као и г. Милану Ђурићу и Граду Новом Саду који је финансирао све наше пројекте и који су омогућили да ова изложба данас дође пред вас.

Морамо схватити да је Други светски рат био период страшног суда кроз који је прошао српски народ не само на простору усташке Независне Државе Хрватске, већ и нешто ближе Београду, на неких 40 до 50 километара одавде, што свакако сведоче и бројна документа која се налазе у Архиву Града Београда, у којима је забележено да је тада гранична полиција из река вадиле лешеве пострадалих у том стравичном злочину. Они нам говоре највише о том бестијалном злочину превасходно против цивилног, неборачког становништва. За време комунизма све те жртве су стављене у један корпус антифашизма. Међутим, ти људи су страдали само из једног јединственог разлога зато што су били православни Срби или са друге стране Јевреји.

Изложбу је отворио Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије:

-Преосвећана господо архијереји, званичници престоног Београда и најближег му Новог Сада, браћо свештеници, драги пријатељи,

Ево, после равно месец дана окупили су нас светитељи Божји: Свети исповедник Иринеј, Епископ бачки и новосадски, и Свети мученици бачки и шајкаши. Кажем после месец дана, јер се толико навршило од када је у Новом Саду био један од највећих и најзначајнијих догађаја у историји тог града. Била је то, драга браћо и сестре, видљива манифестација тријумфа добра над злом, тријумфа истине над лажима, тријумфа јунаштва над кукавичлуком, тријумфа љубави над мржњом, тријумфа Цркве Христове. Тог дана је пред новосадским Саборним храмом пред више хиљада окупљених верника на

веома свечан, торжествен начин извршен чин канонизације Светог Иринеја, Епископа бачког, исповедника вере, и Светих мученика бачких. Заправо је Црква Православна тог дана свечаним литургијским чином озваничила оно што се знало да је Божја воља, оно што је и верном народу Бачке било добро познато, што је народ знао и осећао већ деценијама од масовног страдања народа у злогласној рацији 1942. године и другим масовним погромима од стране окупатора током Другог светског рата. Исто тако, верни народ је још за живота Светог владике Иринеја препознавао да он свих година архијерејског рада иде уским и парвим путем, путем светости. То су посебно потврдиле ратне године његове борбе да спасе сваки живот, као и поратне, последње године његовог земног живота, када је страдао од тадашње безбожне власти.

Неко ће се питати зашто сам, браћо и сестре, рекао тријумфа истине над лажима? Зато што је истина о страдању нашег народа у Бачкој, али заједно са Србима и наших суграђана и браће Јевреја и Цигана, скривана, а број страдалих у Бачкој у Другом светском рату, као и у другим крајевима, систематским смањиван. Истина, одмах после рата 1945. године у Новом Саду је одржана комеморација жртвама рације, а потом следи мук дужи од две деценије, све 1967. године. Први помен жртвама рације је одржан тек 1990. године на иницијативу тадашњег администратора Епархије бачке, блаженог спомена Владике шумадијског Саве Вуковића, иначе Сенђанина. Те 1990. године на новосадску катедру је устоличен владика Иринеј Буловић и он наставља да се упорно деценијама бори не само за молитвено сећање, да се служе помени за пострадале, већ и да се у јавном животу и у медијима говори о рацији и њеним жртвама, али да се то не злоупотребљава за политичке циљеве. Као плод тог рада владике Иринеја објављено је мноштво књига, стручних чланака и новинских написа, одржано низ академија у Новом Саду, али и другим градовима, а Епархија бачка је освојила прво место и награду Златни витез на међународном филмском фестивалу за документарни филм на тему рације. И ова изложба коју вечерас отварамо део је тог настојања, тог сведочења Православне Цркве и нашег народа о својим светим мученицима и исповедницима вере Христове. Због тога смо вечерас поново пред сведочанствима о рацији, а тај термин је заправо еуфемизам скован у идеолошкој кухињи да сакрије да се ради о стравичном погрому, делу планског геноцида који је у Другом светском рату извршен над српским народом. Ево нас пред поставком изложбе Ледена тишина - сећање на жртве Новосадске рације подељеном у три целине: Места масовних егзекуција током Новосадске рације; Страдање православних свештеника Шајкашко-новосадске рације; 80 година касније - будућност сећања.

Сећање на жртве или како се каже култура сећања невиних пострадалих жртава свог народа чини да будемо дубоко укорењени у свом идентитету и да тај корен може да развија из себе чврсто стабло и да даје у наша времена плодове нашег идентитета. Без сећања на невиних пострадалих жртве свог народа напосто није могуће познавати себе, а самим тим није могуће ни градити односе и заједницу са било којим другим народом ма колико ми трошили милозвучне речи о демократији, о међусобном разумевању, о међународној заједници и тако даље. Знајући своје жртве ми знамо себе.

Дозволићете да кажем, ова тема јесте моја тема и пратим ме од првих дана живота и могао бих о њој бескрајно дуго да говорим. Тема тзв. рације јесте

нешто што је уобличио и формирало мене много више несвесно него свесно преко многих људи, староседелаца у Чуругу којима сам био окружен. Није било готово ниједне једине куће у којој неко није пострадао те сурове хладне зиме, божићних дана 1942. године. Пострадала је готово четвртина села, а неки кажу и трећина, а тада је у Чуругу живело дванаест хиљада људи. Говорећи, дакле, о рацији ми говоримо о парадоксима, парадоксима хришћанства, парадоксима крста Христовог, крста који заправо носи сваки хришћанин било да је тога свестан или није. Тај крст може остати Христов, а може се претворити у крст који није спасоносан.

Недавно се упокојио Станимир Панић, председник Црквене општине у Локу. Његов син је свештеник овде у Београду. Станимир Панић је као мало дете у рацији изгубио оца. Када би говорио о рацији и о свом несавладивом трауматичном искуству, које је такође забележено камером у поменутом награђеном филму, о свом искуству болном и преболном, покојни Станимир је сећање и размишљање о рацији са сузама у очима закључивао речима: Господ нека им је милостив! То су речи које сам и ја слушао од готово сваке баке и сваког деке који су живели сами у својим домовима и живели сећање на рацију. Безброј пута смо могли чути од оних који су све изгубили и једини остали живи из своје породице: Нека им Господ буде милостив. Ја могу да кажем лично, у многим ситуацијама данас и када бих хтео нешто својом логиком да проговорим на тему страдања, на тему невино пострадалих жртава било где, препознам да много јаче из мене говори глас тих Чуружана, који су заправо свој живот претворили у искрену потпуну и сталну молитву, него мој лични глас. И Станимир Панић се позивао на једноставне речи Молитве Господње: Опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима својим! Станимир и други наши сународници, који су изгубили ближње у геноциду, у ономе што је доживео наш народ, себе, свој бол и своја најдубља осећања су разапели. Станимир је читав живот носио тај крст, крст као сазнање да су му комшије убили оца кога није стигао ни да упозна и да му запамти лик. Покојни Станимир се, дакле, добровољно распео. Није тражио крст, али када га је живот донео, он га је прихватио. Носећи крст праштања кроз живот, Станимир и многи други који су изгубили своје најближе изабрали су Васкрсење. Верујем дубоко да их је Бог у томе и препознао.

То је атмосфера у којој су стасавала деца Шајкашке, атмосфера сећања, атмосфера незаборављања, али и атмосфера неосуђивања, заправо је атмосфера праштања и састадавања. То је жива и најдубља могућа вера, најдубље разумевање крста, жртве, распећа Христовог. Рекао бих да је такав

етос сведочанство да православна вера најдубље суштински живи у нашем народу. То је моје искуство и данас. Српски народ се не бави толико разумевањем, нема потребу да користи логику када су овакве ствари у питању. Не бави се анализом и тумачењем Христових речи, страшних Христових речи: Ко хоће живот свој да сачува, изгубиће га, а ко изгуби живот свој мене ради и Јеванђеља сачуваће га (Мк 8, 35). Српски народ живи Јеванђеље. Сваки осврт и на кључне историјске догађаје и на поступање појединаца у њима то нам сведочи. О томе нам заправо сведочи и ова изложба коју овим речима отварам.

***

Отварању изложбе присуствовали су преосвећена господа епископи ваљевски Исихије, мохачки Дамаскин и марчански Сава, градоначелник Новог Сада г. Милан Ђурић, амбасадор Израела г. Јахел Вилан, први секретар и отправник послова у Амбасади Мађарске г. Габор Палинкаш, потпредседник Јеврејске општине Новог Сада г. Ладислав Трајер, директор Патријаршијске управне канцеларије архимандрит Данило, секретар Епархије бачке протојереј Владан Симић, председник Организационог одбора за обележавање Новосадске рације г. Мирослав Илић, декан Православног богословског факултета у Београду протојереј проф. др Зоран Ранковић, ректор Богословије Светог Саве протођакон Радомир Врућинић, управник Информативно-издавачке установе Српске Православне Цркве г. Душан Стокановић, управник Библиотеке Српске Патријаршије др Зоран Недељковић, директор Музеја геноцида др Дејан Ристић, директор Народног музеја у Београду мр Бојана Борић Брешковић, директор Етнографског музеја Тијана Чолак Антић Поповић, посланици у Народној скупштини Републике Србије, свештеници и вероучитељи Архиепископије београдско-карловачке и Епархије бачке, представници културних, научних и јавних институција. Догађај су пратили многобројне медијске екипе.

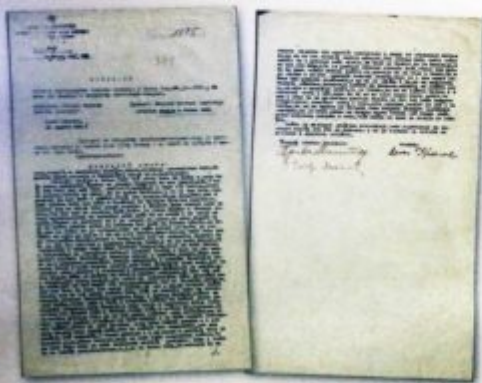

УСПЕНСКО ГРОБЉЕ

Со свѣтѣцѣн
оутѣкоѣн,
лѣте, дѣшѣ
алѣзѣ Тѣвоѣтѣ,
нѣдѣже нѣстѣ
болѣзнь, нн
пѣстѣль, нн
воздѣлѣнѣ,
но жнзнь
бѣзжнѣнѣнѣлѣ.

PC 002 #183 AK 888 1823

Смртница Мила Христовић, гробља Успенског гробља, бр. 54, на 19. децембра 1944. у Новом Саду, који је на ту дате-
лицу преминуо како што је у распису Јакура 1942. убијен догладним гробар Јован Гинџа на пороманом. Сваке оштре је да
је на гробља дана 28. Јануара 1942. и збоглас узасне протрсе које су последна махавана његова мађарска војска,
Левина маје чинили, али јесте гробља крај сграда као и донесена гробља која је износила у једну мађарску кулу.

PC 002 #183 AK 888 1821

Смртница Евђуѣн Споровић, бр. 147, на 10. Јануара 1945. у Новом Саду, који је најпаче на сургутин Бина како се
проскри своје гроба (која гроба на Успенско гробља) у Премиској кули у Новом Саду 23. Јануара како мађарске војске
на гробља гроба донели/гробља које су већина била Јевреји. Међу том гробља донели икога на гробља су Персаво
Пулсаво - мађарска код гробља Јакура и његов сургутин, затим Јеврејска култура Грбаво, као и гробља Јован Гинџа
на сургутин Јуѣнѣн и његовог Мирѣнѣн. Такође су на гробља износили и убиство мађарске махавана, као и на
мађарске војске у мађарска доноси левина гробља на гробља.

PC 002 #183 AK 888 1875

Смртница Јан. Краѣѣн Дѣтѣн рођ. Груѣѣн, декември. бр. 207, на 20. Јануара 1945. у Новом Саду, о улазу мађарске
војске у мађарску кулу у Премиској кули 23. Јануара 1942. у Новом Саду и износили махавана сургутин Бина Краѣѣнѣ. После
мађарске војске махавана је мађарска војска да је однесена у кулу у Краѣѣн Дѣтѣн и убијен. Углавном је такође смртница
да је смртница дана гробља на Успенско гробља како да поправака његовог сургутин, те да је улази и на сваки
гробља махавана махавана на гробља, на којима је мађарска војска махавана махавана и махавана сургутин.

МЕСТА МАСОВНИХ ЕГЗЕКУЦИЈА ТОКОМ НОВОСАДСКЕ РАЦИЈЕ

Со сѣмъцимъ
оутикомъ,
Кѣте, дѣшны
лѣтъ Твоиго,
нѣдѣле нѣтъ
болѣзнь, ни
печаль, ни
воздѣханіе,
но жизнь
безкѣснаа.

ИСТОРИЧНИ ПЛАН ГРАДА НОВОГ САДА ПОКАЗУЈЕ МЕСТА ГДЕ СУ БИЛИ НЕКИ ОД МАСОВНИХ МЕСТА СТРАДАЊА ТОКОМ НОВОГ САДА И РАЦИЈЕ

Раџија је сплетрихаџен каџен за један од најтежих ратних злочина поџивених над џеврским становништвом на простору бивше Југославије током Другог светског рата. Раџија није била проста полициска потера, претресане места и тражење сумњивих особа, већ масовно убијање недужних џивила са џиљом етничке структуре и спровођења антисемитске политике. Овај поџетак је трајао од 4. до 30. јануара 1942. године а спровођен је у Жабуљу, Чуругу, Госпођинцима, Вајкашу, Локу, Мошорину, Вилсову, Гардиџинцима, Тителу, Новом Саду, Србобрану и Старом Бечеју. Поред фабриковане приче о припремама на подизање устанка против окупаторске власти на православни Воџоџ, за јустификаџију овог тежког ратног злочина окупатору је послужило стваран сукоб великих снага са припадницима Шајкашког партизанског одреда који се збого 4. јануара 1942. године на Пустајинском салашу у околини Жабља. У сукобу са слабо наоружаним партизанским одредом (који је имао свега седамнаест пушката и двадесет бомби) бројевне мађарске снаге су на релативно брзо разбитим и наложил му велики губитке. Након тога порезнута је унапред припремљена операција омаџиле над недужним џеврским становништвом Вајкаше.

На састанку у Будимпешти 12. јануара 1942. године, којим су присуствовали министар унутрашњих послова Ференц Керестен-Фишер, министар сабрањих Карош Барта и вођ Генералштаба Ференц Сомбатка, донета је одлука да се раџија протече и на Воџи Сад.

СТРАДАЊЕ ПРАВОСЛАВНИХ СВЕШТЕНИКА ТОКОМ ШАЈКАШКО-НОВОСАДСКЕ РАЦИЈЕ

Други светски рат је на просторима бивше Југославије довео до нехватаљивог и ужасног страдања џивичаног становништва. Овај усуд није збоџиљао ни Бачку нити Православну цркву и џене џернике. Од првог дана окупације, непријатељска управа је са великим неповерењем глеђала према раду Православне цркве тако да су већ приликом уласка мађарских трупа убијени протојереј Василије Стојађиновић (рођен 1861. године) у Чуругу и протојереј џади Димитрије Бокшан (рођен 1878. године) у Сомбору. Након тог је уследило ситематско плаћкање Православних црквених општина, задужбина и манастир-

ских дђана. Ипак, све је то било увертира за страшно догађаје у јануару 1942. године када су православни Срби са коџињима Јеврејима доживели своју Вартоломејску ноћ која је, нажалост, трајала од 4. до 30. јануара 1942. године. Свој крвави пир мађарске јединице спровеле су у слеђећим местима: Жабуљу, Чуругу, Госпођинцима, Шајкашу, Локу, Мошорину, Вилсову, Гардиџинцима, Тителу, Новом Саду, Србобрану и Старом Бечеју.

Под лажним оправдањем о подизању устанка и сукоба са слабо наоружаним партизанским одредом (снага 17 пушката и 20 бомби)

у околини Жабља на Пустајинском салашу, начелник Генералштаба мађарске војске је покренуо предвиђени оперативни план за гђав, умиривање Шајкашке области. У извођењу Раџије окупатор је користио све расположиве војне и полициска снаге и органе џивичних власти. Слободно можемо рећи да је џазим раџија крајњи суфемизам за једну комплексну војно-политиска операцију са јасним џиљем промене етничке структуре становништва Шајкашке и Новог Сада. У покољу су учествовали и наоружани мештани којима су дата обећања да ће добити српске и јеврејске куће и имања.

ЈЕЛКА ЈОВАНДИЋ

Бо свѣтъци
 ѿпшкѣи,
 Кѣте, дѣшѣи
 рѣкъ Тѣлѣтъ,
 ѿдѣлѣ нѣстъ
 бѣлѣтъ, ии
 пѣтълѣ, ии
 бѣлѣтъ, ии
 на жѣтъ
 бѣлѣтъ.

Од мноштва трагичних судбина које су забележене током трајања окупације од 1941. до 1944. године, својом трагичношћу се посебно издваја страдање породице Јелена-Јелке Јовандић, која је у Фашизму изгубила петорицу синова.

Јовандићи су живели у Јовановском крају у општинској Првошкој улици са кућним бројем 36. Мађарска патрола је 23. јануара у пола осам ујутро дошла

и до њихове куће. Након постављеног питања које су вере и светог одговора да су православни, патрола је озвучно погубила Милорада који је тада имао 28 година, Саву старог 26 година, Пају од 24 године, Живка од 20 година и најмлађег Бору од 15 година. Мајку су оставили у животу да са тугом и болом носи сећање на своје синове све до 1971. године када је преминула.

После такве трагедије, Јелена Јовандић је ипак смогла снаге да после рата на суду изјави: „Ја не знам ко је убио моје синове, јер су канцарни и војници били потпуно непознати. Не могу да кажем да ли нас је нико поткакао или довео војнике и канцарне да убију моје синове, јер смо ми са свима добро живели, а лично непријатеља нисмо имали“.

Из фондације Архив Новог Сада
 Сведочење ур. Јелена Јовандић, Јовановски крај, Општина, бр. 36, на 11. маја 1944. у Новом Саду, у присуству председника општинског већа - Милорада Стојић, Миле и Мира, 23. јануара 1942. у допису издатом крајем у јуна 1942. у Новом Саду.

ЗУЦАНИЋ ВЕЉКО
 (1906-1942)
 свештеник, професор на Богословији у Сремским Карловцима

ВЛАДИСЛАВ ЈАНКУЛОВ
 (1877-1942)
 архијерејски намесник, протојереј-ставрофор

СВЕТОЗАР ВЛАШКАЛИЋ
 (1874-1942)
 протојереј-ставрофор, парох прве парохије у Мохорину

ВИСЛАВСКИ Ј. ЈОВАН - ЈАНКО
 (1912-1942)
 свештеник, парох I парохије у Постољинцима

ГРБИЋ АНЂЕЛКО
 (1885-1942)
 протојереј, парох у Турђеву

ЕРЕМИЋ М. ЧЕДА
 (1891-1942)
 свештеник, парох II парохије у Жабу

ЖИВАНОВ ГЕОРГИЈЕ - ЂОРЂЕ
 (1897-1942)
 свештеник, јавни радник

КАТИЋ М. МИЛОШ
 (1874-1942)
 протојереј, парох I жабљачке парохије и арх. намесник

КОСТИЋ ПАВЛЕ
 (1919-1942)
 свештеник, парох IV парохије у Чуруту

БРАНКО ВАКАЊАЦ
 (1896-1942)
 јеро, парох прве парохије у Чуруту

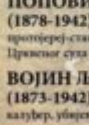
ГЕОРГИЈЕ ПАРАБУЏСКИ
 (1891-1942)
 свештеник, протојереј-ставрофор, народни посланик, теолог и историчар

ЕРДЕЉАН М. АЛЕКСАНДАР
 (1909-1942)
 ђакон при саборном храму у Новом Саду

ИВАНЧЕВИЋ -ДАБИЋ СТЕВАН
 (1887-1942)
 протојереј, вероучитељ у Новом Саду

ПОПОВИЋ МИЛИВОЈ
 (1878-1942)
 протојереј-ставрофор, поздрављеник члан Црквеног суда у Новом Саду

ВЛАШКАЛИЋ ДУШАН
 (1922-1942)
 реџисар протојереја Влашкалића, богослов, ђакон, убијен у Мохорину

СТЕВАН МАСЛОВАРИН
 (1911-1942)
 богослов, убијен у Чуруту

Иницијатива СТРАДАЊЕ ПРАВОСЛАВНИХ СВЕШТЕНИКА ТОКОМ ШВАКАШКО-НОВОСАДСКЕ РАЦИЈЕ је реализована у оквиру програма "Легенда знакови" јавног састанака на жртва Новосадске рације и Холокоста. Културни центар Новог Сада је реализовао иницијативу у сарадњи са Историчким архивом града Новог Сада.

КУЛТУРНИ ЦЕНТАР НОВОГ САДА

ИСТОРИСКИ АРХИВ ГРАДА НОВОГ САДА

Директор, главни и одговорни уредник
 Културног центра Новог Сада: Војан Паванковић
 Помоћник директора и уредник деловног програма
 Трбињске младости: Станисла Марковић
 Аутори иницијативе: Петар Турђев, Александар Ружичић
 Лектура: Маријана Кокић

